

DA-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

401 : Business Economics

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70]

સૂચના : બધા પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.

1. (A) મૂડીવાહી અર્થતંત્ર, સમાજવાહી અર્થતંત્ર અને ભિન્ન અર્થતંત્રમાં ભાવતંત્રની કામગીરી વિગતવાર સમજાવો. 14

અથવા

- (i) કુલ ધરેલું પેટાશ (GDP) ના ઘટકો સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો. 7
- (ii) 'ધંધકીય અર્થશાસ્ત્ર' પદ સમજાવો. ધંધકીય અર્થશાસ્ત્રનું કાર્યક્રોન વર્ણાવો. 7
- (B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો : 4
- (1) આર્થિક સમસ્યાઓ શેના લીધે ઉદ્દેશ્ય કરે છે ?
 - (a) લોકોની અમર્યાદિત જરૂરિયાતો
 - (b) સાધનોના વૈકળ્ખીક ઉપયોગો
 - (c) મર્યાદિત સાધનો
 - (d) ઉપરોક્ત બધા જ
- (2) ધંધકીય અર્થશાસ્ત્ર છે
 - (a) એકમલક્ષી સ્વરૂપ
 - (b) સકારાત્મક (વાસ્તવિક) સ્વરૂપ
 - (c) સમગ્રલક્ષી સ્વરૂપ
 - (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ
- (3) _____ હોલીલ કરે છે કે સમાજવાદ હેઠળ ઉત્પાદનના પરિબળોના વાસ્તવિક બજાર ભાવ હોઈ શક નહિ.
 - (a) હેનરી ફિયોલ
 - (b) માર્શિલ
 - (c) પિગુ
 - (d) મિસેસ
- (4) સમસ્યાના ઉકેલ માટે કોણે 'પ્રયત્ન અને ભૂલ' ની પદ્ધતિ સૂચવી હતી ?
 - (a) મિસેસ
 - (b) લાન્ગે
 - (c) ટેલર
 - (d) હાયેક
- (5) "આદર્શલક્ષી આર્થિક સિક્ષાંત" પદ સમજાવો.
- (6) અર્થશાસ્ત્રીક જેને અર્થશાસ્ત્રમાં અછતની વ્યાખ્યા રજૂ કરી
 - (a) માર્શિલ
 - (b) રેબિન્સ
 - (c) સેમ્યુલ્સન
 - (d) એડમ સ્મિથ

2. (A) નાણું એટલે શું ? નાણાનાં કર્યો અને પ્રકારો સમજાવો.

14

અથવા

- (i) ફિડમેને આપેલ નાણાનાં પરિમાળના સિદ્ધાંતનું આધુનિક સ્વરૂપ વિગતવાર સમજાવો. 7
(ii) “કુગાવો” શબ્દ સમજાવો. કુગાવો, વ્યાજના દરો અને નાણાનાં પુરવઢા વચ્ચેનો આંતર સંબંધ સમજાવો. 7

(B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો :

- (1) સંકુચિત નાણું એટલે
(a) MI (b) M2
(c) M3 (d) M4
- (2) નાણાના પરિમાળનો સિદ્ધાંત કોણે આજ્યો ?
(a) ઈરવિંગ ડિશર (b) પિગુ
(c) ઉપરોક્ત બંને (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ
- (3) નીચે આપેલામાંથી કયો/કયા કુગાવાનો/ના પ્રકાર/પ્રકારો છે ?
(a) મંદ કુગાવો (b) ચાલતો કુગાવો
(c) કૂદતો કુગાવો (d) ઉપરોક્ત બધા જ
- (4) “મંદાયુક્ત કુગાવો” એટલે શું ?
- (5) NNP પદ સમજાવો.
- (6) નીચે આપેલામાંથી કઈ રાષ્ટ્રીય આવકની “બાજુ” નથી ?
(a) ઉત્પાદન પદ્ધતિ (b) આવક પદ્ધતિ
(c) ખર્ચ પદ્ધતિ (d) પડતર પદ્ધતિ

3. (A) ગ્રાહકના અધિક સંતોષના ખ્યાલનો અર્થ, ઉપયોગીતા અને ભર્યાઈઓ વિશે વિગતવાર નોંધ લખો. 14

અથવા

- (i) તટરસ્થ રેખા વિશ્વેષણના સંદર્ભમાં ગ્રાહકની સમતુલાનું સ્વરૂપ સમજાવો. 7
(ii) મૂળભૂત ટૃષ્ણિગુણ વિશ્વેષણ અને કમબદ્ધ ટૃષ્ણિગુણ વિશ્વેષણ વચ્ચેની સમાનતા અને તેમના વચ્ચેના તદ્દ્વાતો સમજાવો. 7

(B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ત્રણાના જવાબ આપો :

- (1) માંગનો નિયમ છે.....
(a) એક સાભાજિક નિયમ (b) એક ભનોવૈજ્ઞાનિક નિયમ
(c) એક શરતી નિયમ (d) એક આદેશ
- (2) અભિવ્યક્તિ પસંદગીના માંગનો સિદ્ધાંત કયા અર્થશાસ્ત્રીયે રજૂ કર્યો ?
(a) એલન (b) હિક્સ
(c) માર્શલ (d) સેમ્યુલ્સન
- (3) પરિવર્તનીય / ચલિત પ્રમાણસરનો નિયમ શું છે ?
- (4) ગ્રાહકના અધિક સંતોષનો ખ્યાલ કોણે વિકસાયો ?
(a) એલન (b) હેનરી ફેયોલ
(c) હિક્સ (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ
- (5) ઘટતા સીમાંત ટૃષ્ણિગુણનો નિયમ શું છે ?

4. (A) સંકામક/આભાસી અદ્વયહસ્તક ઈજારાના મુખ્ય સ્વરૂપો પર ચર્ચા કરો, અને વધુમાં અદ્વયહસ્તક ઈજારાની ખાંચાવાળી માંગરેખા વિવેચનાત્મક રીતે સમજાવો. 14

અથવા

- (i) જુદા જુદા બજાર માળખા હેઠળ નિર્ણય લેવા અંગે ટૂકનોંધ લાખો. 7
- (ii) પૂર્ણાર્થીકાઈ અને ઈજારચુક્ત હરીકાઈ વચ્ચેની સમાનતા અને તફાવતો જાણાવો. 7
- (B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો : 3
- (1) કિમત નિર્ધારણના ક્રિયાત્મક ઈજારાનું મોડેલ સૌપ્રથમ કોણે રજૂ કર્યું ?
- (a) સી.જે. લિથ (b) હોલ
- (c) સ્વીઝી (d) કોર્નોટ
- (2) ઈજારા હેઠળ :
- (a) $MR=AR$ (b) $MR>AR$
- (c) $MR<AR$ (d) $MR\#AR$
- (3) “ગ્રાહક”નો ઈજારો એટલે શું ?
- (4) ઈજારચુક્ત હરીકાઈ હેઠળ :
- (a) $MR=AR$ (b) $MR>AR$
- (c) $MR<AR$ (d) $MR\#AR$
- (5) બહુવિધ / વિવિધ વસ્તુની કિમત નિર્ધારણ એટલે શું ?
-

DA-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

401 : Business Economics

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instruction : All questions are compulsory.

1. (A) Explain in detail Role of Price Mechanism in the capitalist economy, socialist economy and mixed economy.

14

OR

- (i) Explain in brief the Components of GDP. 7
(ii) Explain the term Business Economics. Describe the scope of Business Economics. 7

- (B) Attempt any **four** from the following : 4

- (1) Economic problems arise because of
(a) Unlimited wants of the people
(b) Alternative uses of resources
(c) Scarcity of resources
(d) All of the above
- (2) Business Economics is
(a) Micro in nature (b) Positive in nature
(c) Macro in nature (d) None of the above
- (3) _____ argued that under socialism there cannot be true market prices of factors of production.
(a) Henry Fayol (b) Marshall
(c) Pigou (d) Mises
- (4) Who suggested the 'trial and error' method to solve the problem ?
(a) Mises (b) Lange
(c) Taylor (d) Hayek
- (5) Explain the term Normative Economic theory.
- (6) The economist who propounded scarcity definition of Economics
(a) Marshall (b) Robbins
(c) Samuelson (d) Adam Smith

2. (A) What is Money ? Explain the functions and types of Money.

14

OR

- (i) Explain in detail the modern version of Quantity theory of Money by Friedman. 7
(ii) Define the term inflation? Explain the interrelationship between inflation interest rates and Money supply. 7

(B) Attempt any **four** from the following :

- (1) Narrow Money means
(a) M1 (b) M2
(c) M3 (d) M4
(2) Quantity theory of Money is given by
(a) Irving Fisher (b) Pigou
(c) Both of the above (d) None of the above
(3) Which of the following is the type of inflation ?
(a) Creeping (b) walking
(c) galloping (d) All of the above
(4) What is stagflation ?
(5) Explain the term NNP.
(6) Which of the following is not the side of the national income ?
(a) Product method (b) income method
(c) expenditure method (d) Costing method

3. (A) Write a detailed note on the meaning, limitations and usefulness of the concept of consumer surplus.

14

OR

- (i) Explain the nature of consumer equilibrium in terms of indifference curve analysis. 7
(ii) Compare and contrast between cardinal utility analysis and ordinal utility analysis. 7

(B) Attempt any **three** from the following :

- (1) Law of demand is
(a) a social law (b) a psychological law
(c) a conditional law (d) a commandment
(2) Who found the revealed preference theory of demand ?
(a) Allen (b) Hicks
(c) Marshall (d) Samuelson
(3) What is the law of variable proportion ?
(4) Who developed the concept of consumer's surplus ?
(a) Allen (b) Henry Fayol
(c) Hicks (d) None of the above
(5) What is Law of Diminishing Marginal utility ?

4. (A) Discuss the main forms of collusive oligopoly, also critically explain kinked demand curve model of oligopoly. 14

OR

DA-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

401 : Economics of Developing Countries-01

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70]

1. (a) આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસનો અર્થ સમજાવો. આર્થિક વિકાસના નિર્દેશકો ચર્ચો. 14

અથવા

આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસ વચ્ચેના તફાવતો સમજાવો. આર્થિક વિકાસના સંદર્ભમાં જીવનની ભौતિક ગુણવત્તાનો અંક (P.Q.L.I.) સમજાવો.

- (b) નીચેના જવાબો સાચા છે કે ખોટા તે લખો : 4

- (1) આર્થિક વિકાસ આર્થિક વૃદ્ધિને સમજાવે છે.
- (2) આર્થિક વૃદ્ધિ તે વિકસિત દેશોને લગતો ઘ્યાલ વધુ છે.
- (3) આર્થિક વૃદ્ધિ તે જથ્થાયુક્ત ઘ્યાલ છે.
- (4) આર્થિક વિકાસ તે બહુપરિમાળેય ઘ્યાલ છે.

2. (a) સમતોલ વૃદ્ધિની વ્યૂહરચનાનો ઘ્યાલ વિગતે સમજાવો.

14

અથવા

અસમતોલ વૃદ્ધિની વ્યૂહરચનાની ટીકાઓ સમજાવો. અસમતોલ વૃદ્ધિની વ્યૂહરચનાની સમતોલ વૃદ્ધિની વ્યૂહરચના સાથે સરખામણી કરો.

- (b) નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબો આપો : 4

- (1) ઉદ્યોગમાં મૂડીરોકાણ તે _____ છે. (સીધી ઉત્પાદક પ્રવૃત્તિ / સામાજિક ઓવરહેડ મૂડી)
- (2) લેડાણ અસર (linkage effect) તે સમતોલ વૃદ્ધિની વ્યૂહરચનાનો ઘ્યાલ છે કે અસમતોલ વૃદ્ધિની વ્યૂહરચનાનો ?
- (3) મોટા ધક્કાની વ્યૂહરચનાનો ઘ્યાલ કોના કારા રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો ?

(a) રોડાન	(b) હર્ષમેન
(c) લુઈસ	(d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં
- (4) અસમતોલ વૃદ્ધિ બાહ્ય અસરોને (externalities) જન્માવે છે તે કોણે સમજાવ્યું હતું ?

(a) નકર્સ	(b) હર્ષમેન
(c) લુઈસ	(d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં

3. (a) માનવ વિકાસનો મતલબ શું છે ? માનવ વિકાસના નિર્દેશકો ચર્ચો.

14

અથવા

માનવ વિકાસનો ઘ્યાલ ચર્ચો. તેના સંદર્ભમાં માનવ ગરીબી આંક સમજાવો.

- (b) નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબો આપો :

3

14

અથવા

વહીવટનો અર્થ શું છે ? વહીવટ અને સંચાલન વચ્ચેના તફાવતો ચર્ચો.

- (b) નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબો આપો :

3

- (1) અસરકારક સંચાર તે વહીવટદારનું એક અગત્યનું લક્ષણ છે. હાં કે ના માં જવાબ આપો.

(2) વહીવટને શું લાગે વળ્ગે છે ?

(a) નીતિ ઘડતર (b) વેચાણ (માર્કટિંગ)

(c) ધિરાણ (ફાઈનાન્સ) (d) ઉપરમાંનું કોઈ નહીં

(3) સંચાલન વિભાગ વહીવટ વિભાગની નીચે કામ કરે છે. હાં કે ના માં જવાબ આપો.

DA-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

401 : Economics of Developing Countries-01

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70]

1. (a) Explain the meaning of economic growth and economic development. Discuss the indicators of economic development.

14

OR

Explain the differences between economic growth and economic development. Write about the concept of P.Q.L.I, in context to economic development.

- (b) Answer the following questions as true or false :

4

- (1) Economic development includes economic growth.
- (2) Economic growth is a phenomenon more relevant to developed countries.
- (3) Economic growth is a quantitative term.
- (4) Economic development is a multidimensional process.

2. (a) Explain balanced growth strategy in detail.

14

OR

Discuss the criticisms of unbalanced growth strategy. Compare balanced growth strategy with unbalanced growth strategy.

- (b) Answer the following questions :

4

- (1) The investment in industry is deemed as that belonging to _____. (Direct Productive Activity / Social Overhead Capital)
- (2) The linkages effect is part of balanced growth strategy or unbalanced growth strategy.
- (3) The big push theory was presented by
 - (a) Rodan
 - (b) Hirschman
 - (c) Lewis
 - (d) None of above
- (4) Unbalanced growth generates externalities. It was explained by
 - (a) Nurkse
 - (b) Hirschman
 - (c) Lewis
 - (d) None of above

3. (a) What is meant by Human development ? Discuss the indicators of human development.

14

OR

Discuss the concept of human development. Write about Human Poverty Index in context to it.

DA-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

401 : Financial Economics

(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70]

સૂચના : બધા પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.

1. (a) નાણાકીય બજાર એટલે શું ? નાણાકીય બજારના માળખા વિશે વિસ્તૃતમાં ચર્ચા કરો. 14

અથવા

- (i) જોખમની માપણીનો મૂળભૂત ઘ્યાલ ચર્ચો. જોખમ અને વળતર ડેવી રીતે સંકળાયેલા છે. તે 7
જણાવો.
(ii) નાણાંબજારના સાધનો વિશે ચર્ચા કરો. 7

(b) કોઈપણ ચાર પ્રશ્નના જવાબ આપો :

- (1) 72 નો નિયમ શું છે ?
(2) ચંચળતા એટલે શું ?
(3) નીચેનામાંથી ક્યું મૂડી બજારનું સાધન નથી ?
(i) ઈક્સ્પ્રીટી શેરમૂડી
(ii) પ્રેફરન્સ શેરમૂડી
(iii) ડિબેન્ચર
(iv) કોમર્શાયલ પેપર
(4) કમ્પાઉન્ડીંગ (ચક્કવૃદ્ધિ) પ્રક્રિયા એટલે શું ?
(5) કોઈપણ બે પ્રકારના ઓષ્ણન વિશે જગ્ણાવો.

2. (a) વ્યાજ દર અને વ્યાજ દરનાં મુદ્તી માળખાની વ્યાખ્યા આપો. વ્યાજ દરના વિવિધ પ્રકારો વિશે 14
જગ્ણાવો.

અથવા

- (i) કેઈન્સની વ્યાજ દરની તરલતા પસંદગીનો સિદ્ધાંત ચર્ચો. 7
(ii) ઉપજ વક એટલે શું ? એક બોન્ડ પર પાકતી વખતે ઉપજ ડેવી રીતે ગણવામાં આવે છે ? 7

(b) કોઈપણ ચાર પ્રશ્નના જવાબ આપો :

4

- (1) ભીડ અને પ્રસ્તાવ દર એટલે શું?
 - (2) સંચાલિત વ્યાજ દર એટલે શું?
 - (3) શૂન્ય ફૂપન બોન્ડનો અર્થ શું છે ?
 - (4) મુકૃત અને વાસ્તવિક વ્યાજ દર વચ્ચેનો એક તફાવત આપો.
 - (5) ધિરાણ ભંડોળનાં સિક્કાંત મુજબ વ્યાજનો દર ત્યારે જ વધે જાયારે
 - (i) નાણાંની માંગ ધે
 - (ii) નાણાંનો પુરવઠો વધે
 - (iii) નાણાંનો પુરવઠો ધટે
 - (iv) ઉપરનામાંથી એકપણ નહિ
3. (a) લવાદ વિશે આપ શું જાણો છો ? ઉદાહરણ આપી તેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ જાણાવો અને એક કિંમતના કાયદા વિશે પણ ચર્ચો.

14

અથવા

- (i) કાર્યક્રમ બજાર પરિકલ્પનાઓના વિવિધ સ્વરૂપો ચર્ચો.
 - (ii) મૂલ્યના હિસાબી પગલાં વિશે જાણાવો.
- (b) કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નના જવાબ આપો :
- (1) એકમદીઠ જોખમની કિંમત ગાણવાનું સૂત્ર જાણાવો.
 - (2) લવાહી કિંમતનો સિક્કાંત કોણે વિકસાવ્યો ?
 - (a) એડમ સ્મિથ
 - (b) પ્રોફેસર કેન્સ
 - (c) વિલિયમ શાર્પ
 - (d) સ્ટીફન રોઝ
 - (3) લેમન સમસ્યા શું છે ?
 - (4) પદ્ધતિસરનું જોખમ એટલે શું ?

4. (a) ડેરીવેટીજનો ખ્યાલ સમજાવો અને ઓષ્ઠાન અને ફ્યુચર્સ વર્ચ્યેનો તફાવત જણાવો.

14

અથવા

- (i) Black Schools Model વિશે ટૂકનોંધ કરો. 7
- (ii) CAPM વિશે વિસ્તૃતમાં ચર્ચા કરો. 7
- (b) કોઈપણ ત્રાણ પ્રક્રિયા જવાબ આપો : 3
- (1) સ્ટ્રાઇક મૂલ્ય એટલે શું ?
- (2) કિંમત શોધ એટલે શું ?
- (3) કોલ ઓષ્ઠાન શું છે ?
- (4) રાઈટનું મૂલ્ય ગણવાનું સૂત્ર જણાવો.
-

Seat No. : _____

DA-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

401 : Financial Economics

(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instruction : All questions are compulsory.

1. (a) What is Financial Markets ? Explain in detail the structure of Financial Markets. **14**

OR

- (i) Discuss the basic idea of Risk Measurement. How risk and reward are related ? **7**
- (ii) Discuss about Money Market Instruments. **7**
- (b) Explain any **four** from the following : **4**
- (1) What is the rule of 72 ?
- (2) What is Volatility ?
- (3) Which of the following is not an instrument of financial market ?
- (i) Equity share capital
- (ii) Preference share capital
- (iii) Debentures
- (iv) Commercial paper
- (4) What is Compounding Process ?
- (5) Name two types of options.

2. (a) Define the term interest rate and term structure of interest rates. Discuss various types of interest rates. **14**

OR

- (i) Discuss the Keynes Liquidity preference theory of rate of interest. **7**
- (ii) What is Yield curve ? How is the yield to maturity calculated for a bond ? **7**

(b) Explain any **four** from the following : 4

- (1) What are the bid and offer rates ?
- (2) What are administered interest rates ?
- (3) What is meant by zero coupon bond ?
- (4) Give one difference between free and real interest rate.
- (5) According to Lovable Fund theory, interest rate increases when
 - (i) Demand for money decreases
 - (ii) Supply of money increases
 - (iii) Supply of money decreases
 - (iv) None of the above

3. (a) What do you understand about the term Arbitrage explain with example ? Also explain the law of one price. 14

OR

- (i) Discuss the various forms of efficient Market Hypothesis. 7
 - (ii) Write a note on Accounting Measures of value. 7
- (b) Explain any **three** from the following : 3
- (1) Write an equation to calculate price per unit of risk.
 - (2) Who developed arbitrage pricing theory ?
 - (a) Adam Smith
 - (b) Prof. Keynes
 - (c) William Sharpe
 - (d) Stephen Ross
 - (3) What is Lemons Problem ?
 - (4) What is meant by Systematic Risk ?

4. (a) Explain the concept of derivatives and differentiate between options and futures. 14

OR

- (i) Write a note on Black Schools Model. 7
- (ii) Explain in detail concept of CAPM. 7

(b) Explain any **three** from the following :

3

- (1) What is Strike Price ?
 - (2) What is Price Discovery ?
 - (3) What is Call Option ?
 - (4) Write an equation to calculate value of right.
-

@geniusguruji